

OPS M1-28: Vaara-alueet

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Määräysmuutoksen tarkoituksena on tehdä vuodelle 2026 esitetyt muutokset määräyksen OPS M1-28 liitteeseen 1, jossa esitetään pysyvät, rajoittamattoman ajan voimassa olevat vaara-alueet koordinaatteina.

Vaara-alue on alue, jonne ilma-aluksen päällikön harkinnan mukaan voidaan lentää, mutta alueen status kertoo, että sillä voi olla ilmailulle vaarallista toimintaa. Ilmailulle vaarallisen toiminnan harjoittaminen edellyttää vaara-alueen aktivoimista. Vaara-alueita koskevaa ilmailumääräystä ja sen liitettä tulee aina lukea yhdessä ilmailulain, ilmatilan hallintaa ohjaavan käsikirjan (ASM-toimintakäsikirja) sekä Suomen ilmailukäsikirjan (AIP) kanssa kokonaiskuvan saamiseksi.

Vaara-alueella tapahtuva toiminta voi olla vaaraksi myös muulle ilmailulle kuin ilma-alusten lentämiselle, kuten laskuvarjohyppy- tai varjoliitotoiminnalle. Määräyksessä on kuitenkin pitäydytty EU:n yhteisten lentosääntöjen (SERA)¹ mukaisessa määritelmässä, jonka mukaan vaara-alueella tarkoitetaan rajoiltaan määrättyä ilmatilaa, jossa voi määräaikoina tapahtua lennolla oleville ilma-aluksille vaarallista toimintaa. Vaara-alueet on silti syytä huomioida myös muun ilmailutoiminnan suunnittelussa.

Vaara-alueita varataan muun muassa Puolustusvoimien, purjelentojen, hätäraketiammuntojen ja miehittämättömien ilma-alusten käyttöön. Vaara-alueella tapahtuvaa toimintaa voi olla esimerkiksi miehittämättömien ilma-alusten lennättäminen näköyhteyden ulkopuolella (nk. BVLOS-toiminta). Toiminnasta miehittämättömillä ilma-aluksilla säädetään EU-asetuksessa 2019/947² sekä määrätään kansallisesti valtion miehittämättömän ilmailun osalta määräyksessä OPS M1-35. Näissä vaatimuksissa lähtökohtana on, että miehittämätön ilma-alus väistää muita ilma-aluksia. Pääsäännöstä voidaan kuitenkin poiketa toimittaessa erikseen varatulla alueella, kuten vaara-alueella.

Nyt tehtävät muutokset perustuvat pääasiassa Puolustusvoimien esityksiin. Puolustusvoimat esitti kahdeksan uuden vaara-alueen perustamista sen operatiivisiin tarpeisiin, esimerkiksi UAS-harjoitusalueiksi. Lisäksi Puolustusvoimat esitti kahden vaara-alueen ylärajan nostoa sekä yhden sivurajan muutosta. Puolustusvoimien alun perin rajoitusalueeksi esittämä Pesäkallion alue perustetaan vaara-alueena, koska Puolustusvoimat oli lausuntovaiheessa analysoinut asiaa uudelleen. Vaara-alueiden EFD169 A-F OULU EAST ylärajaa nostetaan Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n aloitteesta. Lisäksi Redstone Aero (EFPR) esitti vaara-alueisiin EFD147A KYMI ja EFD147B KYMI muutoksia, jotka liittyvät lentopaikan esitykseen uusista FIZ-ilmatiloista. Koska ehdotettuja FIZ-ilmatiloja ei kuitenkaan tässä vaiheessa toteuteta, ei Kymin vaara-alueiden muutoksille ole tarvetta. Asiaa tarkastellaan myöhemmin Ilmatila 2027 -hankkeen yhteydessä.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräyksen ilmailulain (864/2014) 11 c §:n nojalla. Pykälän mukaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä tai päätöksellä

¹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta (EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1–66).

² Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/947, annettu 24 päivänä toukokuuta 2019, säännöistä ja menetelmistä miehittämättömien ilma-alusten käytössä (EUVL L 152, 11.6.2019, s. 45–71).

voidaan osoittaa tilapäisesti alle vuoden pituiseksi määräajaksi vaara-alueeksi alue, jossa vaihtelevasti määräaikoina saatetaan harjoittaa ilma-alusten lentoturvallisuuden vaarantavaa toimintaa. Toiseksi säädösperustana on ilmailulain 57 §, jonka perusteella virasto voi antaa turvallisuuden edellyttämiä tarkempia määräyksiä muun muassa lennon suunnittelusta ja valmistelusta sekä lennon suorittamisesta ja toiminnasta lennon aikana.

Tämän määräyksen vastainen toiminta voi olla rangaistavaa liikenneturvallisuuden vaarantamisena tai törkeänä liikenneturvallisuuden vaarantamisena rikoslain 23 luvun 1 tai 2 §:n mukaisesti, siten kuin ilmailulain 175 §:ssä säädetään, tai ilmailurikkomuksena ilmailulain 178 §:n mukaisesti. Ilmailulain 57 §:n mukaan ilma-aluksen tai laitteen päällikön on ennen lennon aloittamista varmistauduttava siitä, että ilma-alus tai laite on lentokelpoinen ja että lento on muutoinkin valmisteltu säännösten ja määräysten mukaisesti. Päällikön on huolehdittava siitä, että lento suoritetaan turvallisesti ja että lennolla noudatetaan säännöksiä ja määräyksiä. Ilmailulain 178 §:n mukaan se, joka rikkoo lain 57 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä ilma-aluksen tai laitteen päällikölle säädettyä velvollisuutta lennon valmistelusta ja suorittamisesta, on tuomittava ilmailurikkomuksesta sakkoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Ilma-aluksen päällikölle asetettujen velvollisuuksien laiminlyönti voi johtaa myös ilmailulain 14 luvun mukaisiin hallinnollisiin seuraamuksiin, joita ovat huomautus tai varoitus sekä viime kädessä lupakirjan peruutus väliaikaisesti tai pysyvästi.

Määräyksen valmistelu

Ilmatilarakenteita päivitetään vuosittain ASM-toimintakäsikirjassa kuvatun menettelyn mukaisesti. ASM-toimintakäsikirja on ilmailulain 107 §:ssä tarkoitettu ilmatilan hallintaa ohjaava käsikirja, joka sisältää ilmatilan joustavan käytön menetelmät. Sen mukaisesti ilmailun sidosryhmät ovat voineet esittää muutosesityksiä ilmatilarakenteisiin 15.5.2025 mennessä.

Toimitettujen muutosesitysten pohjalta Fintraffic Lennonvarmistus Oy on valmistellut ilmatilamuutospaketin vuodelle 2026. Vaara-alueiden muutosten lisäksi pakettissa käsitellään myös ehdotetut muutokset mm. ilmailun rajoitusalueisiin ja tilapäisiin erillisvarausalueisiin (TSA). Rajoitusalueiden ja TSA-alueiden muutokset tullaan julkaisemaan valtioneuvoston asetuksessa ilmailulta rajoitetuista alueista (930/2014), jonka valmistelusta vastaa liikenne- ja viestintäministeriö, minkä lisäksi ilmatilamuutoksia toteutetaan Traficomin päätöksillä.

Määräyksen muutoshanke käynnistettiin 10.10.2025 julkaistulla määräyshankepäätöksellä. Määräysluonnos on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa virkatyönä. Nyt tehtävät muutokset perustuvat pääasiassa Puolustusvoimien esityksiin.

Määräyksellä perustettavista uusista ja muutettavista vaara-alueista järjestettiin sidosryhmien kuulemiseksi lausuntokierros vuoden 2026 ilmatilamuutospaketin yhteydessä 13.10.-14.11.2025.

Lausuntopalaute

Lausunnon määräysluonnoksesta antoivat Ahvenanmaan maakuntahallitus, Maavoimat, Porin Ilmailukerho ry, Puolustusvoimat, Sotilasilmailun viranomaisyksikkö ja Suomen Ilmailuliitto ry. Lisäksi Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Mikkelin lentoasema, oikeusministeriö ja ympäristöministeriö ilmoittivat, ettei niillä ollut asiaan lausuttavaa.

Maavoimat ehdotti sanojen "mahdollisuuksien mukaan" poistamista määräystekstin virkkeestä, jonka mukaan lentotoiminta on ennen aktiiviselle vaara-alueelle lentämistä mahdollisuuksien mukaan koordinoitava vaara-alueella operoivan tahon kanssa. Traficom totesi, että vaikka vaara-alueiden aktiivisuuden selvittäminen on lennonvalmistelussa pakollisena velvoitteena, koordinointi lennon aikana voi

joissakin tilanteissa olla mahdotonta, esimerkiksi jos ilma-aluksessa ei ole radiota ja vaara-alue aktivoidaan vasta lennon aikana. Puolustusvoimien lausunnon perusteella luovutaan aiotusta rajoitusalueesta EFR146 PESÄKALLIO ja perustetaan sen sijasta vaara-alue EFD191 PESÄKALLIO.

Saadut lausunnot ja Liikenne- ja viestintäviraston vastaukset niihin ilmenevät tarkemmin liitteenä olevasta kommenttikoosteesta.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Vaara-alueiden muuttaminen edellyttää muutoksia ilmailukarttoihin, minkä johdosta Fintraffic Lennonvarmistus Oy uusii ne. Ilmailijoille aiheutuu jonkin verran kustannuksia uusien karttojen hankkimisesta. Kunkin alueen ilmailukartta maksaa muutamia kymmeniä euroja.

Vaara-alueella saa ilma-aluksen päällikön harkinnan mukaan lentää, mutta silloin kun vaara-alue on aktivoituna, on otettava huomioon että siellä saattaa tapahtua lennolla oleville ilma-aluksille vaarallista toimintaa. Näin ollen pysyvien vaara-alueiden perustaminen tai muuttaminen ei suoraan rajoita esimerkiksi alueella toimivien ilmailukerhojen ja lentopaikkojen toimintaa, mutta toimintojen yhteensovittaminen on huomioitava lennonvalmistelussa.

Vaara-alueet toteutetaan niiden toimijoiden esityksestä, jotka harjoittavat kyseisellä alueella ilmailulle mahdollisesti vaaraa aiheuttavaa toimintaa. Alueet varmistavat osaltaan lentoturvallisuutta, kun lentäjät saavat tiedon tällaisesta toiminnasta ja vaara-alueet merkitään ilmailukarttoihin. Muutoksella ei ole vaikutusta Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan muutoin kuin siltä osin, että vaara-alueiden muutoksista on tiedotettava.

Määräysmuutoksella ei ole vaikutuksia ympäristöön, esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen eikä tasa-arvoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

- *Määräyksen kohta 1, Soveltamisala:* Lisätään selkeyden vuoksi sana "tilapäisen" virkkeeseen "Liikenne- ja viestintävirasto voi omasta aloitteestaan tai hakemuksesta perustaa *tilapäisen* vaara-alueen myös päätöksellä". Lisäys on pelkästään informatiivinen, koska ilmailulain 11 c §:n mukaan vaara-alue voidaan perustaa paitsi määräyksellä, myös päätöksellä tilapäisesti alle vuoden pituiseksi määräajaksi. Asiasta mainitaan kuitenkin lyhyesti määräyksessä, jotta ilmailijoille käy selväksi, että määräyksellä perustettujen lisäksi on voimassa myös muita vaara-alueita.

- *Uusien vaara-alueiden EFD174A HAMINA ja EFD174B HAMINA perustaminen*

Puolustusvoimien esityksestä perustetaan kaksi vaara-aluetta operatiivisiin tarpeisiin. Vaara-alueet ovat uusia ja perustuvat mm. miehittämättömän ilmailun tarpeisiin.

- *Uusien vaara-alueiden EFD176 LAUKKARATA, EFD177 MERENLAHTI ja EFD178 LEIRIKENTTÄ perustaminen*

Puolustusvoimien esityksestä perustetaan kolme vaara-aluetta Lappeenrantaan operatiivisten tarpeiden vuoksi. Vaara-alueet ovat uusia ja perustuvat mm. miehittämättömän ilmailun tarpeisiin.

- *Uuden vaara-alueen EFD179 NIINISALO perustaminen*

Puolustusvoimien esityksestä perustetaan uusi vaara-alue operatiivisiin tarpeisiin.

- *Uuden vaara-alueen EFD180 PADASJOKI perustaminen*

Puolustusvoimien esityksestä perustetaan uusi vaara-alue Puolustusvoimien ja muiden viranomaisten tarpeisiin UAS-harjoitusalueeksi.

- *Uuden vaara-alueen EFD182 RIIHIMÄKI perustaminen*

Puolustusvoimien esityksestä perustetaan uusi vaara-alue UAS-harjoitusalueeksi.

- *Vaara-alueen EFD191 PESÄKALLIO perustaminen*

Puolustusvoimien esityksestä perustetaan NOTAMilla aktivoitava uusi vaara-alue sotilastoimintaan mm. UAS-harjoitusalueeksi. Puolustusvoimat esitti kyseisen alueen perustamista ensin rajoitusalueena, mutta oli lausuntovaiheessa analysoinut asiaa uudelleen ja esitti rajoitusalueen sijasta perustettavaksi vaara-alueen samoilla sivu- ja korkeusrajoilla.

- *Vaara-alueen EFD113 HUOVINRINNE ylärajan nosto sekä toiminnan luonteen muutos*

Puolustusvoimien esityksestä nostetaan Säskylässä sijaitsevan vaara-alueen yläraja korkeudesta 3500FT AMSL korkeuteen FL95 sekä muutetaan vaara-alueelle merkityn toiminnan luonne siten, että toiminnaksi lisätään sotilastoiminta (MILOPS). Taustalla ovat Puolustusvoimien operatiiviset tarpeet. Muutos toteutetaan siten, että poistetaan nykyinen vaara-alue EFD113 HUOVINRINNE ja perustetaan uusi vaara-alue EFD175 HUOVINRINNE liitteessä kuvatuin koordinaatein. Alueen sivurajoihin ei tule muutoksia.

- *Vaara-alueen EFD166 PYHÄJÄRVI ylärajan nosto*

Puolustusvoimien esityksestä nostetaan vaara-alueen yläraja korkeudesta 3500FT AMSL korkeuteen FL95. Taustalla ovat Puolustusvoimien operatiiviset tarpeet. Muutos toteutetaan siten, että poistetaan nykyinen vaara-alue EFD166 PYHÄJÄRVI ja perustetaan uusi vaara-alue EFD181 PYHÄJÄRVI liitteessä kuvatuin koordinaatein. Alueen sivurajoihin ei tule muutoksia.

- *Sivurajamuutos vaara-alueeseen EFD110 ISOKARI*

Puolustusvoimien esityksestä muutetaan vaara-alueen sivurajoja operatiivisten tarpeiden vuoksi. Muutos toteutetaan siten, että poistetaan nykyinen vaara-alue EFD110 ISOKARI ja perustetaan uusi vaara-alue EFD189 ISOKARI liitteessä kuvatuin koordinaatein. Muutoksen perusteena on vaara-alueen siirto kauemmas Ahvenanmaan demilitarisoidusta alueesta.

- *Vaara-alueen EFD169 A-F OULU EAST ylärajan nosto*

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n esityksestä vaara-alueiden ylärajoja nostetaan miehittämättömän ilmailun testaus- ja kokeilutoiminnan mahdollistamiseksi nykyistä korkeammilla korkeuksilla. Muutos toteutetaan siten, että poistetaan nykyiset vaara-alueet EFD169 A-F OULU EAST ja julkaistaan uudet vaara-alueet EFD190 A-F OULU EAST FL90. Alueiden tietoihin tai koordinaatteihin ei tule muita muutoksia.

Määräyksen aikataulu

Muutettu määräys annetaan maaliskuussa 2026 ja se tulee voimaan AIRAC-päivänä 16.4.2026, jolle muutkin ilmatilamuutokset keskitetään.

Määräyksestä viestiminen

Lopullinen määräys julkaistaan Finlex-säädöstietopankissa ja linkitetään Traficomin verkkosivuille ilmailumääräyskokoelmaan. Määräyksen muuttumisesta tiedotetaan viraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse ilmailun sääntelyn jakelulistalle ilmoittautuneille ja muille ilmatilamuutosten sidosryhmille.

LIITTEET:

Kommenttikooste